Lentoliikenteen päästökaupan muuttaminen; U 58/2021 vp; Finnairin lausunto

Lausunto eduskunnan liikenne- ja viestintävaliokunnalle 12.10.2021

Finnair kiittää mahdollisuudesta lausua hallituksen kirjelmästä U 58/2021 vp lentoliikenteen päästökaupan muuttamisesta ja lausuu tietyistä valtioneuvoston kannan osioista seuraavaa:

> *"Valtioneuvosto kannattaa lentoliikenteen päästökaupan tehostamista päästöoikeuksien ilmaisjaon asteittaisen poistamisen ja lineaarisen vähennyskertoimen korottamisen kautta. Komission ehdotus on näiltä osin hyvä pohja jatkoneuvotteluille. Valtioneuvosto korostaa myös, että neuvotteluissa on kiinnitettävä huomiota vaikutuksiin Suomen kilpailukykyyn ja lentoliikenteen alueelliseen saatavuuteen sekä kansainvälisen lentoliikenteen ohjautumiseen EU:n ulkopuolisten kenttien kautta."*

Finnair tukee linjausta, jonka mukaan jatkoneuvotteluissa on kiinnitettävä huomiota kilpailukykyyn, lentoliikenteen alueelliseen saatavuuteen sekä kansainvälisen lentoliikenteen ohjautumiseen EU:n ulkopuolisten hubien kautta.

Paketin kolmesta vaikutuksiltaan merkittävimmistä ehdotuksista (kestävät polttoaineet, päästökauppa ja fossiilisen kerosiinin vero) seuraava EU:n sisäisten lentojen kustannusten huomattava kasvu ohjaa suosimaan lentämistä EU:n ulkopuolella sijaitsevien liikenteen solmukohtien kautta EU:ssa sijaitsevien hubien sijaan. Finnairille kulujen lisäys on useimmiten merkittävämpi kuin muille eurooppalaisille verkostoyhtiöille, joiden hubi on keskeisessä Euroopassa, sillä pidempi EU:n sisäisen syöttölento kasvattaa Finnairin kuluja suhteellisesti enemmän. Maantieteellisen sijaintinsa vuoksi Suomella, Finnairilla ja Hki-Vantaan lentoasemalla on myös päästöjen vähentämisessä merkittävä etu kilpailijoihin nähden lyhyempien ja tehokkaampien lentoreittien muodossa. Eteläisiin hubeihin (Doha, Dubai) verrattuna reitillä Hki-Vantaan kautta CO2 päästöt ovat on 40 % vähäisemmät, keskimäärin muihin eurooppalaisiin hubeihin verrattuna 17 % vähäisemmät. Helsinki-Vantaan hub-asema eurooppalaisen liikenteen solmukohtana on turvattava ja vahvistettava.

Finnair ymmärtää tarpeen tehostaa lentoliikenteen päästökauppaa sen ohjaavuusvaikutuksen vahvistamiseksi. Finnair olisi toivonut valtioneuvostolta selkeämpää kantaa komission ehdotukseen ilmaisten päästöoikeuksien luopumisesta 2027 mennessä ja näkymää siitä, miten se suhteutuu paketin muihin ehdotuksiin ja niiden kokonaisvaikutukseen.

Ehdotuksen tavoitteena on vähentää lentoliikennesektorin päästöjä ohjaamalla yhtiöt käyttämään vaihtoehtoisia käyttövoimia. Ilmaisten päästöoikeuksien alasajo tulee Finnairin näkemyksen mukaan toteuttaa 2030-luvulla, jolloin fossiiliselle polttoaineelle on todellisia vaihtoehtoja: laajempi saatavuus kestäviä polttoaineita ja laajemmat teknologiset ratkaisut päästöjen tehokkaaksi vähentämiseksi. Todettakoon, että nykyisellääkin ETS:n vaikutusohjaus vahvistuu päästöoikeuksien vähennyskertoimen (2,2 % vuosittain 2021 lähtien) ja hiilitonnin kallistumisen myötä.

> *"Valtioneuvosto korostaa, että on tärkeää tarkastella ehdotuksen vaikutuksia laajasti yhdessä muiden lentoliikenteen päästöihin ja*

toimialan kustannuksiin vaikuttavien aloitteiden kanssa. Selkeän kokonaiskuvan muodostamisen kautta voidaan välttää toimialaan kohdistuvien vaikutusten hallitsematon kumuloituminen."

Finnair lisäksi yhtyy valtioneuvoston kantaan vaikutusten tarkastelemisesta valmiuspaketin muiden aloitteiden kanssa vaikutusten hallitsemattoman kumuloitumisen välttämiseksi. Toteutuessaan paketin kolmen ehdotuksen vuosittainen lisäkulu vuonna 2030 on arvioitu olevan Finnairille yli 200 MEUR (päästökaupan osuus runsas 30 MEUR). Covid-19 pandemian loppulasku tulee olemaan yli miljardi euroa. Tulee viemään 7-8 vuotta, jotta pandemian aiheuttama tappio saadaan kurottua umpeen. Miljoonien vuosittainen lisäkulu pyyhkäisee myös pois Finnairin säästöohjelman hyödyt. Tästä seuraa kannattavuuden heikentyminen ja investointimahdollisuuksien heikkeneminen vähäpäästöiseen teknologiaa ja voi johtaa työpaikkojen vähenemiseen, Finnairin reittiverkoston supistumiseen ja siten Suomen saavutettavuuden heikentymiseen.

"Komission ehdotuksen mukaisesti maksutta jaettavat päästöoikeudet jaettaisiin lentoyhtiöille vuosina 2024-2026 suhteessa niiden päästökaupan alaisen lentotoiminnan todennettuihin päästöihin vuonna 2023. Valtioneuvoston näkemyksen mukaan jakoperustetta tulee jatkoneuvotteluissa arvioida tarkemmin, koska tulevien päästöjen käyttäminen ilmaisjaon perusteena ei kannusta lentoyhtiöitä päästöjen vähentämiseen, päinvastoin. Nykyisin ilmaisjaon perusteena käytetään historiallisia tonnikilometritietoja, mikä voisi soveltua myös siirtymäkauden ratkaisuksi ilmaisjaon poistumiseen saakka."

Finnair yhtyy valtioneuvoston kantaan, jossa jakoperustetta tulee arvioida jatkoneuvotteluissa tarkemmin. Finnairin näkemyksen mukaan ilmaisjaon perusteena tulee käyttää nykyiseen tapaan historiallisia päästöjä. Kuten kannassa todetaan, tulevien päästöjen käyttäminen ei kannusta päästöjen vähentämiseen. Lisäksi useiden lentoyhtiöiden, ml. Finnair, operointi ei vielä 2023 ole täysin toipunut covid-19 pandemiasta. Koska lentoliikenne on globaalia liiketoimintaa, vertailuvuoden tulee olla CORSIA:ssa käytetty 2019.

"Valtioneuvosto pitää kannatettavana komission ehdotusta säätää lentoliikenteen huutokauppatulojen käytöstä osana päästökauppadirektiiviä. Jäsenmaiden huutokauppatulojen käyttöön otetaan kantaa päästökauppadirektiivin muuttamista koskevassa kirjelmässä."

Ehdotuksella tiukennetaan velvoitetta suunnata huutokauppatuloja ilmastotoimiin. Lisäksi 25 % tuloista ohjattaisiin ETS:n sosiaalirahastoon. Vaikutustenarvion mukaan jäsenvaltiot ovat tähän mennessä käyttäneet 75 % päästökaupan tuloista (yli 45 miljardia euroa) ilmastotoimiin. Arviosta ei selviä, että tuloja olisi käytetty lentoliikennetoimialan vihreän siirtymän tukemiseksi.

Lentoliikenne yleisesti tunnistetaan yhdeksi haasteellisimmista toimialoista vähähiilisyyteen siirtymisessä. Ottaen huomioon sektorin suppeat mahdollisuudet vihreään siirtymään taloudellisesti ja sosiaalisesti kestävästi sekä ehdotuksen huomattavat taloudelliset vaikutukset, Finnairin näkemyksen

mukaan direktiivi tulee sisältää nimenomainen maininta huutokauppatulojen korvamerkitsemiseksi kestävien (niin jätepohjaisten kuin synteettisten) polttoaineiden kehittämiseen ja käyttöönoton tukemiseen sekä lentoliikenneinfrastruktuurin kehittämiseen toimialan vihreän siirtymän tukemiseksi.

> *Valtioneuvosto korostaa, että globaalin ilmastovaikuttavuuden näkökulmasta olisi erityisen tärkeää, että EU pyrkii rakentavassa kansainvälisessä yhteistyössä ICAO:ssa edistämään niin CORSIA:n, kuin myös muiden lentoliikenteen ilmastotoimien, kunnianhimon tason nostoa. Näin voitaisiin merkittävästi vaikuttaa siihen, että kansainvälinen lentoliikenne tukee Pariisin ilmastosopimuksen tavoitteiden saavuttamista. Globaalit ratkaisut myös ehkäisevät tehokkaimmin toimialan kilpailun vääristymistä ja siitä mahdollisesti seuraavia ei-toivottuja ilmasto- ja talousvaikutuksia. Komission ehdottamat toimet sisältäisivät merkittävän poliittisten ja taloudellisten seuraamusten riskin liittyen kansainvälisen tason neuvotteluihin.*

Finnair yhtyy valtioneuvoston kantaan ICAO:ssa tehtävään työhön panostamiseksi. Ilmastovaikuttavuuden maksimoiseksi ja tasapuolisten toimintaedellytysten takaamiseksi tarvitaan kunnianhimoisia kansainvälisiä ilmastotoimia.

EU:n uskottavan ilmastojohtajuuden säilyttämiseksi ja riskien minimoimiseksi Finnairin näkemyksen mukaan on ensiarvoista, että CORSIA laitetaan täysimääräisesti täytäntöön EU:ssa. Finnairin tulkinnan mukaan ehdotus ei ole kaikilta osin linjassa CORSIA:n kanssa sekä ottaa EU:lle yksinoikeuden toimia vastoin yhteisesti ICAO:ssa sovitusta. CORSIA:n integriteetti tulee säilyttää ja toimeenpanna siten, että EU:n lentoyhtiöt säilyttävät tasapuoliset toimintaedellytykset kolmansien maiden yhtiöiden kanssa.

Finnair yhtyy CORSIA:n täytäntöönpanon osalta valtioneuvoston kantaan, jonka mukaan neuvottelujen tässä vaiheessa tulisi komission ehdottaman täytäntöönpanomallin rinnalla tarkastella mallia (ns. MIX-malli). Malli paremmin vastaisi CORSIA:aa, joka soveltuu kaikkiin kansainvälisiin lentoihin päästöjen ylittäessä lentoyhtiön vuoden 2019 päästöt.

Lisätietoja: Anna Sotaniemi, yhteiskuntasuhdepäällikkö,
anna.sotaniemi@finnair.com, 040-661 0903